

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYEN (DAVACI) : EĞİTİM İŞ EĞİTİM VE BİLİM İŞ GÖRENLERİ
SENDİKASI

VEKİLİ : AV. BURAK SABUNCU

KARŞI TARAF (DAVALI) : İZMİR VALİLİĞİ

VEKİLİ :

İSTEMİN ÖZETİ : Davacı sendika tarafından; İzmir ilinde bulunan bazı imam hatip ortaokullarının 5. sınıfına kayıt yaptırmak isteyen öğrencilere yönelik "Hazırbulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınavı" yapılmasının uygun görülmesine ilişkin İzmir Valiliğinin 30/3/2026 tarih ve 156516533 sayılı Valilik Makamı Oluru ile bu Olur'un ilçe millî eğitim müdürlüklerine bildirilmesine ilişkin İzmir Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 6/4/2026 tarih ve 157153128 sayılı işleminin; hazırbulunuşluk sınavının eğitim-öğretim yılının başında, okula halihazırda kayıtlı bulunan öğrencilere uygulanan, asıl amacı öğrencilerin geçmiş yıllardan kalan eksikliklerini tespit etmek ve öğretmenin yıllık planını bu eksikliklere göre şekillendirmesini sağlamak olan bir sınav olduğu, bu sınavın asla puanlama, şube değiştirme, okula öğrenci kaydetme veya eleme aracı olarak kullanılamayacağı, hazır bulunuşluk sınavı ile öğrenci kayıt kabulüne olanak sağlayan hiçbir mevzuat hükmü bulunmadığı, zorunlu temel eğitimin tüm çocukların eşit, nitelikli, bilimsel, laik ve çağdaş eğitim alma hakkını anayasal güvence altına alan bir hak olduğu, ilkokuldan ortaokula geçişte okul türlerine göre öğrencileri ayırıştırıp sınav yapılmasının hukukun ve Anayasa'nın açık bir ihlali olduğu, eğitim sisteminde ilkokuldan ortaokula geçişte merkezî ve zorunlu bir sınav uygulanamazken imam hatip ortaokullarının kendi sınavını yapmasının açıkça mevzuata aykırı olduğu, Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 11. maddesinin 7. fıkrasının (b) bendi uyarınca imam-hatip ortaokullarına kaydın velinin başvurusu üzerine yapılmasının zorunlu olduğu ve bu okullara yapılacak kayıt ve kabullerde başkaca hiçbir ilave kriter bulunmadığı, aynı fıkranın (ç) bendinde öngörülen istisnanın proje okullarına ilişkin olduğu, Millî Eğitim Bakanlığı Proje Okulları Yönetmeliği'nin 10. maddesinin 6. fıkrasında öngörülen seçme sınavının hazırbulunuşluk adı altında yapılmasının da mümkün olmadığı, amacı ve mahiyeti farklı bir sınav türünün seçme sınavı olarak kabul edilemeyeceği, kaldı ki anılan Yönetmelik hükmünün de Anayasa'ya aykırı olduğundan Danıştay nezdinde dava konusu edildiği, dava konusu işlemin ekinde yer alan on altı okulun imam hatip ortaokulu niteliğinde okullar olup, proje okul sıfatı da bulunmadığı, dolayısıyla bu okulların velinin talebi üzerine kayıt ve kabul işlemlerini yapmak zorunda olup başkaca bir kayıt kabul için sınav ve kriter öngörülmesinin olanaklı olmadığı, dava konusu işlemle Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim hakkı ile 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 7., 8. ve 9. maddelerinin açıkça ihlal edildiği, işlemin ağır ve açık hukuka aykırılığının ortada olduğu, uygulanması hâlinde öğrencilerin kayıt ve kabullerine ilişkin durumlarını etkileyeceği ve eğitim haklarının telafi edilemez biçimde zedeleneyeceği ileri sürülerek iptali ve öncelikle yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi gereğince iptal davası açılabilmesi için dava konusu işlem ile davacı arasında kişisel, meşru ve güncel bir menfaat ilişkisinin bulunmasının şart olduğu, davacı sendikanın tüzüğü uyarınca üyelerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve çıkarlarını korumakla görevli olduğu, imam hatip ortaokullarına giriş sınavının velileri, öğrencileri ve doğrudan eğitim-öğretim sisteminin genel yapısını ilgilendiren bir husus olup sendika üyelerinin çalışma hayatına, özlük haklarına veya mesleki statülerine doğrudan müdahale eden ya da bu hakları ihlal eden bir yönünün bulunmadığı, diğer ortaokul türlerinde de benzer sınav ve sıralama uygulamaları bulunmasına rağmen yalnızca imam hatip ortaokulları hedef alınarak dava açıldığı, idari yargıda "vatandaş davası" şeklinde bir dava türü olmadığından sendikanın soyut bir kamusal denetim amacıyla bu davayı açma ehliyetinin bulunmadığı; esas yönünden, imam hatip ortaokullarının zorunlu on iki yıllık eğitimin ikinci dört yılını oluşturan ortaokullar kapsamında yer alan eğitim kurumları olduğu, Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 10. ve 11. maddeleri uyarınca imam hatip ortaokulları dışındaki ortaokullara kayıtların öğrenci yerleştirme komisyonunca belirlenen kayıt alanı esas alınarak e-Okul sistemi üzerinden veli talebi veya tercihi olmaksızın otomatik olarak yapıldığı, imam hatip ortaokulları için tanımlanmış bir kayıt bölgesi bulunmadığından bu okullara kaydın velinin başvurusu üzerine okulun kapasite/kontenjanı çerçevesinde ve il sınırları içinden yapılabildiği, aynı Yönetmelik'in 11. maddesinin 7. fıkrasının (ç) bendi ile Millî Eğitim Bakanlığı Proje Okulları Yönetmeliği'nin 10. maddesinin 6. fıkrası uyarınca ilgili okullara okul yönetimi tarafından sınavla öğrenci seçimi yapılabildiği, Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün Eylül 2022 tarihli "Yoğunlaştırılmış Yabancı Dil Programı Uygulayan İmam Hatip Ortaokulları Bilgilendirme Dosyası"nda da hafızlık programı uygulayan ve proje kapsamındaki Anadolu imam hatip lisesi bünyesindeki imam hatip ortaokullarının yerelde kendi akademik sınavlarını yaparak öğrenci seçimi yapabileceklerinin ve bu sınav için il/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve kaymakamlık oluru alınması gerektiğinin belirtildiği, Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği'nin 9. maddesiyle il millî eğitim müdürlüğü şube müdürlüklerine eğitimde fırsat eşitliğini sağlama, eğitim kurumları arasında iş birliğini sağlama, öğrencilerin kayıt-kabul ve kontenjan iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlama gibi görevler verildiği, dava konusu sınavın idareye verilen gerekli planlamayı yapma ve il içinde uygulama birliğini sağlama görevi kapsamında bulunduğu, il genelinde toplam 451 ortaokul bulunmasına karşın 72 imam hatip ortaokulu bulunduğu, bu okulların 5. sınıflarına 2024-2025 eğitim öğretim yılında 2736, 2025-2026 eğitim öğretim yılında ise 3922 öğrenci kaydı yapıldığı ve bunun yaklaşık %44'lük bir artışa tekabül ettiği, 2026-2027 eğitim öğretim yılında da talep artışı yaşanacağı öngörüldüğünden velilerin taleplerinin her türlü şüphe ve tartışmadan uzak objektif kriterlere bağlanarak karşılanabilmesi için 28/1/2026 tarihli yazıyla ilçelerden gelen talepler çerçevesinde Valilik Makamı'nın Oluru'nun alındığı, Olur ekinde yer alan sayılardan da okulların 5. sınıf kontenjanlarının sınırlı, kayıt talebinin ise kontenjanların çok üzerinde olduğunun görüldüğü, dava konusu Olur ekinde yer alan Bayraklı Selahaddin Eyyubi, Tire Şehit Mehmet Oruç ve Urla İmam Hatip Ortaokulları dışındaki tüm imam hatip ortaokullarının Fen ve Sosyal Bilimler Projesi uygulayan Anadolu imam hatip liseleri bünyesinde bulunan proje imam hatip ortaokulu ya da yoğunlaştırılmış yabancı dil/çoklu yabancı dil programı uygulayan proje imam hatip ortaokulu olduğu, anılan üç okulda ise 5. sınıfa kayıt talebinin okul kontenjanından fazla olması durumunda sınav gerçekleştirilecek olup talebin kontenjanın altında kalması durumunda sınav uygulamasına ihtiyaç kalmayacağı, Valilik Oluru'nda da belirtildiği üzere sınavın gönüllülük esasına göre ve ücretsiz olarak yapılacağı, sınavın zorunlu değil isteğe bağlı

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

olduğu, ihtiyaç olması hâlinde gerekli makam onayları alınarak yapılması planlanan sınavların mevzuata aykırı olmayıp mevzuatın amir hükümlerinin idareye verdiği bir sorumluluk olduğu, idarenin eğitim planlaması ve öğrenci yerleştirme süreçlerinde takdir yetkisini kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda hukuka uygun şekilde kullandığı, işlemin eğitim-öğretim sezonunun planlanması, hizmetin aksamaması ve fırsat eşitliği çerçevesinde tesis edildiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İzmir 4. İdare Mahkemesince dava dosyası incelenerek yürütmenin durdurulması **istemi** hakkında işin gereği görüşüldü:

Dava, İzmir ilinde bulunan bazı imam hatip ortaokullarının 5. sınıfına kayıt yaptırmak isteyen öğrencilere yönelik "Hazırbulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınavı" yapılmasının uygun görülmesine ilişkin İzmir Valiliğinin 30/3/2026 tarih ve 156516533 sayılı Valilik Makamı Oluru ile bu Olur'un ilçe millî eğitim müdürlüklerine bildirilmesine ilişkin İzmir Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 6/4/2026 tarih ve 157153128 sayılı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Davalı idarenin davacı sendikanın dava açma ehliyeti bulunmadığı yolundaki usule ilişkin itirazının değerlendirilmesi;

2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde iptal davalarının, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılabilmesi belirtilmiş olup; iptal davalarında aranan menfaat ilişkisinin, dava konusu işlem ile davacı arasında kişisel, meşru ve güncel bir ilişkinin bulunması anlamına geldiği, sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığının ve sınırlarının ise, iptal davasına konu idari işlemin niteliğine ve dava açanın hukuken korunması gereken haklarına göre idari yargı yerince belirlenmesi gerektiği, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 19. maddesiyle de sendikalara üyelerinin ortak hak ve menfaatlerinin izlenmesi amacıyla dava açma ve açılan davalarda taraf olma yetkisi tanındığı dikkate alındığında; eğitim, öğretim ve bilim hizmet kolunda faaliyet gösteren ve tüzüğünde öğrencilerin eğitim hakkını ilgilendiren hukuka aykırılıklara karşı yargısal süreçleri işletmeyi görev olarak benimsediği anlaşılan davacı sendikanın, üyelerinin görev yaptığı ilköğretim kurumlarına öğrenci kabulünün usulünü ve dolayısıyla eğitim-öğretim hizmetinin yürütülüş biçimini doğrudan etkileyen, il genelinde uygulanmak üzere tesis edilen dava konusu işlemle arasında meşru ve güncel bir menfaat ilişkisinin bulunduğu; nitekim aynı sendika tarafından dava konusu işlemin dayanağı olan Millî Eğitim Bakanlığı Proje Okulları Yönetmeliği'nin bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan davada, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23/2/2026 tarih ve YD İtiraz No:2026/31 sayılı kararıyla da davacı sendikanın dava açma ehliyetinin bulunduğu kabul edilerek işin esasının (yürütmenin durdurulması talebinin) incelendiği görüldüğünden, davalı idarenin ehliyet itirazına itibar edilmemiştir.

Anayasa'nın "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin "... demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti" olduğu; **"Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinde,** herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu ve Devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları; **"Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42.**

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

maddesinde, "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz. ... İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. ..."; "**İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği**" başlıklı **123. maddesinin 1. fıkrasında**, "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir."; "**Yönetmelikler**" başlıklı **124. maddesinin 1. fıkrasında ise**, "Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler." hükümlerine yer verilmiştir.

14/6/1973 tarih ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun "Genellik ve eşitlik" başlıklı 4. maddesinde, "Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz."; "**Yönelme**" başlıklı **6. maddesinde**, "Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Milli eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır."; "**Eğitim hakkı**" başlıklı **7. maddesinde**, "İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar."; "**Fırsat ve imkan eşitliği**" başlıklı **8. maddesinin 1. fıkrasında**, "Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır."; **22. maddesinin 1. cümlesinde**, "Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar."; "**Amaç ve görevler**" başlıklı **23. maddesinde**, ilköğretimin amaç ve görevlerinin, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, "Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek" ve "Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak" olduğu; "**Kuruluş şekilleri**" başlıklı **25. maddesinin 1. fıkrasında**, "İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. ... Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir."; **56. maddesinde ise**, "Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur." hükümleri yer almaktadır.

5/1/1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 2. maddesinde, "İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, Devlet okullarında parasızdır." hükmüne yer verilmiştir.

26/7/2014 tarih ve 29072 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Kayıt zamanı ve kayıt yaşı" başlıklı 11. maddesinin dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan şekliyle 7. fıkrasında, "(7) Ortaokul ve imam-hatip ortaokuluna kayıt: a) (Değişik:RG-25/6/2015-29397) İlkokul öğrenimini tamamlayan ve kayıtların yapıldığı eylül ayı sonu itibarıyla zorunlu öğrenim çağı dışına çıkmamış öğrencilerin kayıtları ulusal adres veri tabanındaki yerleşim yeri adres

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

bilgileri esas alınarak e-Okul sistemi üzerinden ortaokula yapılır. b) İmam-hatip ortaokuluna kayıtlar velinin başvurusu üzerine ilgili okul yönetimince yapılır. ... ç) (Ek:RG-17/1/2025-32785) Farklı program uygulayan ortaokullara kayıt ile varsa alan seçimine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir." hükmü yer almaktadır.

12/7/2025 tarih ve 32954 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Proje Okulları Yönetmeliği'nin "Dayanak" başlıklı 2. maddesinde, Yönetmelik'in 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na, 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu'na ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 301. maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmiş; **"Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasında,** "k) Okul özel sınavı: Özel program uygulayan okullara öğrenci seçmek üzere programa özgü okul veya Bakanlık tarafından yapılan yazılı ve/veya uygulamalı sınavı, l) Özel program uygulayan okul: Uygulanacak özel programı Bakanlık tarafından onaylanmış okulu, ... o) Proje okulu: Özel program veya özel proje uygulayan okulları, ... ifade eder."; **6. maddesinin 1. fıkrasında,** "Özel proje uygulayan okullar, il proje okulu teklif komisyonunun önerisi değerlendirilerek Bakanlık tarafından belirlenir."; **aynı maddenin 3. fıkrasında,** "İlgili genel müdürlükler tarafından uygun görülen; a) Belli bir temada eğitim vermek üzere belirlenen ortaöğretim kurumları, b) Bünyesinde ortaokul veya imam hatip ortaokulu bulunan ortaöğretim kurumlarının ortaokul kısımları, c) Hafızlık, spor ve müzik alanlarında eğitim veren bağımsız ortaokullar veya imam hatip ortaokulları, Bakanlık proje okulu tespit komisyonunca değerlendirilir ve Bakan onayına sunulur."; **"Proje okullarının işleyişi ile ilgili diğer iş ve işlemler" başlıklı 10. maddesinin 6. fıkrasında ise,** "Hafızlık, spor ve müzik alanında eğitim veren bağımsız ortaokul/imam hatip ortaokulları ile bünyesinde ortaokul/imam hatip ortaokulu bulunan proje okullarının ortaokul/imam hatip ortaokulu kısmına, okul yönetimi tarafından sınav ile öğrenci seçimi yapılabilir. Bu sınavlar yazılı ve/veya sözlü/uygulamalı olarak yapılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; İzmir Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 28/1/2026 tarih ve 152115143 sayılı yazısıyla, Fen ve Sosyal Bilimler Projesi uygulayan Anadolu imam hatip liseleri bünyesinde bulunan imam hatip ortaokulları, örgün öğretimle birlikte hafızlık projesi uygulayan imam hatip ortaokulları, yoğunlaştırılmış yabancı dil/çoklu yabancı dil programı uygulayan imam hatip ortaokulları ile sınavla öğrenci kabul eden diğer imam hatip ortaokullarının 5. sınıfına kayıt yaptırmak isteyen öğrencilere yönelik "Hazır Bulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınav Takvimleri"nin ilçe milli eğitim müdürlüklerinden istenildiği, gelen cevaplar üzerine, ek listede isimleri belirtilen imam hatip ortaokullarında belirtilen tarihlerde ve gerek görülmesi halinde ilçe milli eğitim müdürlükleri ile belirlenecek diğer tarihlerde, sınav içeriği ilgili okul idaresi tarafından belirlenmek, gözetim ve denetimi ilgili okul ile ilçe milli eğitim müdürlüklerince gerçekleştirilmek üzere "gönüllülük esasına göre, ücretsiz olarak Hazır Bulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınavı yapılması"nın 30/3/2026 tarih ve 156516533 sayılı Valilik Oluru ile uygun görüldüğü, anılan Olur'un, ilgili okul müdürlüklerine duyurulmak üzere İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 6/4/2026 tarih ve 157153128 sayılı yazısıyla ilçe milli eğitim müdürlüklerine gönderildiği; davacı sendika tarafından 7/4/2026 tarihinde öğrenildiği belirtilen söz konusu işlemlerin iptali istemiyle 3/6/2026 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen Anayasa ve kanun hükümlerinden; öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edilip düzenleneceği, ilköğretimin kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasız olduğu, imam hatip ortaokullarının dört yıl süreli ve zorunlu ilköğretim kurumları arasında yer aldığı, eğitim kurumlarının ayırım gözetilmeksizin herkese

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

açık olduğu, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanacağı, yöneltmede ve başarının ölçülmesinde objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılacağı anlaşılmaktadır. 1739 sayılı Kanun'un 7. maddesinde ilköğretim görmeyen her Türk vatandaşının hakkı olduğu kurala bağlanmış, eğitim kurumlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanılması esasına ise ilköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumları bakımından yer verilmiştir. Bu çerçevede, 1739 sayılı ve 222 sayılı Kanunlarda zorunlu ilköğretim kurumları arasında yer alan ortaokul ve imam hatip ortaokullarına öğrenci kaydının bir sınav sonucuna bağlanabileceğine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği görülmektedir.

Dava konusu işlemin dayanağı olarak gösterilen yönetmelik hükümleri incelendiğinde; Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 11. maddesinin 7. fıkrasının (b) bendinde imam hatip ortaokuluna kayıtların velinin başvurusu üzerine ilgili okul yönetimince yapılacağına kural olarak düzenlendiği, Millî Eğitim Bakanlığı Proje Okulları Yönetmeliği'nin 10. maddesinin 6. fıkrasında ise hükümde sayılan okullara okul yönetimi tarafından sınav ile öğrenci seçimi yapılabileceğinin ve bu sınavların yazılı ve/veya sözlü/uygulanmalı olarak yapılabileceğinin öngörüldüğü, bunun dışında sınavların kapsamı, içeriği, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslara hükümde yer verilmediği görülmektedir. Anayasa'nın 124. maddesi uyarınca yönetmeliklerin kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkarılabileceği gözetildiğinde; kanunda öngörülmemiş olan ve imam hatip ortaokullarına kayda ilişkin genel kural karşısında istisnai nitelik taşıyan sınavla öğrenci seçimi yetkisinin dar yorumlanması, yetkinin kullanılmasına karar verilmesi hâlinde ise anılan esasların eğitimde fırsat eşitliği ve objektiflik ilkelerine uygun olarak önceden, açık ve öngörülebilir biçimde belirlenmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesinin müstakar içtihatlarında da vurgulandığı üzere, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesi, düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini gerektirmektedir. Hukuki güvenlik ilkesi ise hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde Devlete güven duyabilmesini, Devletin de düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını zorunlu kılmaktadır. Belirlilik ilkesi yalnızca yasal belirliliği değil, daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade ettiğinden, idarenin düzenleyici ve bireysel işlemleri için de geçerlidir. Hukuk devletinde idareye tanınan takdir yetkisi mutlak ve sınırsız olmayıp kamu yararı ve hizmet gerekleriyle sınırlıdır ve takdir yetkisine dayalı olarak tesis edilen işlemlerin hukuken geçerli sebeplere dayanması gerekmektedir.

Dava konusu işlemde ekli listede belirtilen imam hatip ortaokullarında yapılması öngörülen sınav "Hazır Bulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınavı" olarak adlandırılmış ve gönüllülük esasına göre, ücretsiz olarak yapılacağı belirtilmiş ise de; sınavın 5. sınıfa kayıt yaptırmak isteyen öğrencilere yönelik olarak planlandığı, davalı idarece de savunma dilekçesinde imam hatip ortaokulu sayısının sınırlı olması ve kayıt talebinin kontenjanların üzerinde bulunması nedeniyle velilerin taleplerinin objektif kriterlere bağlı olarak karşılanabilmesi amacıyla bu sınavın planlandığının ve "İmam Hatip Ortaokulları için yapılacak kayıtlarda hazırbulunuşluk sınavının yapılması"nın bir ihtiyaca karşılık geldiğinin ifade edildiği, savunma dilekçesi ekinde sunulan listede de bahse konu okulların 2026-2027 kontenjanları ile sınava başvuran öğrenci sayılarına yer verildiği dikkate alındığında; söz konusu sınavın okula kayıt aşamasında öğrenci seçimine yönelik bir sınav niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Sonucu okula kaydı etkileyecek bir sınav bakımından gönüllülük esasının benimsenmiş olması ise,

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

sınava katılmayan öğrencilerin kayıt durumunun nasıl belirleneceği hususunda belirsizliğe yol açmaktadır.

Yine dava konusu işlemde sınav içeriğinin Anayasa, Millî Eğitim Temel Kanunu ve Türk millî eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak ilgili okul idaresince belirleneceği ifade edilmiş olup; sınavın hangi ders ve kazanımları kapsayacağı, yazılı, sözlü veya uygulamalı yöntemlerden hangisinin uygulanacağı, puanlama ve sıralamanın hangi esaslara göre yapılacağı, sonuçların duyurulması ve itiraz usulü ile sınava katılmayan öğrencilerin kayıt durumu gibi hususlarda bir belirlemeye yer verilmemiştir. Davalı idarece, sınavın planlanmasının il içinde uygulama birlikteliğinin sağlanmasına yönelik bir görev olduğu belirtilmiş ise de; sınavın içeriği ve esaslarının her okul idaresinin takdirine bırakılmış olması, aynı il sınırları içinde farklı okullarda birbirinden farklı içerik ve esaslara göre sınav yapılması ve öğrencilerin okullara kabulünün bu sınavların sonuçlarına göre belirlenmesi sonucunu doğurabilecek niteliktedir. Ayrıca, sınav takvimlerinin "sınavla öğrenci kabul eden diğer imam hatip ortaokulları"ndan da istenildiği dikkate alındığında, dava konusu işlemin Proje Okulları Yönetmeliği'nin 10. maddesinin 6. fıkrasında sayılan okullarla sınırlı tutulmadığı, dosya kapsamından da işlem kapsamındaki okullar arasında bu hükümde sayılan okul türlerine dâhil olmayan imam hatip ortaokullarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu haliyle dava konusu işlemin; eğitim kurumlarının herkese açık olmasını, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasını ve başarının ölçülmesinde objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılmasını öngören 1739 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 8. maddeleri ile Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen kanun önünde eşitlik ilkesi ve hukuki belirlilik ilkesiyle bağdaştığından söz edilemeyecektir. Davalı idarenin, velilerin taleplerinin "her türlü şüphe ve tartışmadan uzak objektif kriterlere bağlanarak" karşılanması amacıyla sınav planlandığı yolundaki savunmasına da, dava konusu işlemde bu yönde bir ölçüte yer verilmemiş olması karşısında itibar edilememiştir.

Her ne kadar davalı idarece, il genelinde imam hatip ortaokulu sayısının sınırlı olduğu, bu okullara yönelik kayıt talebinin her yıl arttığı ve kontenjanların üzerinde olduğu ileri sürülmüş ise de; kontenjanı aşan kayıt talebinin ilgili mevzuatta öngörülen usuller çerçevesinde ve önceden belirlenmiş objektif ölçütlere göre karşılanması gerekmekte olup, zorunlu ilköğretim kurumlarına kayıt aşamasında esasları belirlenmemiş bir sınav uygulanarak öğrenci seçimi yapılması, hizmet gerekleri ve kamu yararı ile açıklanabilecek ölçülü bir tedbir olarak görülmemiştir.

Bu durumda; kanunda zorunlu ilköğretim kurumlarına kayıt için bir sınav öngörülmemiş olması karşısında, yönetmelikle tanınan istisnai nitelikteki yetkiye dayanılarak ve bu yetkinin kapsamına girmeyen okulları da içine alacak şekilde, sınavın kapsamı, içeriği, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin esaslar belirlenmeksizin ve bu hususlar her okul idaresinin takdirine bırakılarak, ek listede yer alan imam hatip ortaokullarının 5. sınıfına öğrenci kabulünde "Hazır Bulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme Sınavı" adı altında sınav yapılmasını uygun gören dava konusu Valilik Oluru ile bu Olur'un ilçe milli eğitim müdürlüklerine bildirilmesine ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, **2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27/2. maddesinde;** Danıştay veya idari mahkemelerin idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecekleri, yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle açıkça hukuka aykırı

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/828

olduğunun ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç ve imkansız zararların neler olduğunun belirtileceği hüküm altına alınmıştır. Dava konusu işlemlerin, zorunlu ilköğretim çağındaki öğrencilerin bir Devlet okuluna kayıt hakkını doğrudan etkilediği, sınav sonucuna göre yapılacak kayıt ve kabul işlemlerinin öğrencilerin eğitim-öğretim yılı içindeki okul durumlarını belirleyeceği, işlemlerin uygulanmaya devam etmesi hâlinde eğitim hakkı ve eğitimde eşitlik ilkesi yönünden ortaya çıkacak sonuçların sonradan giderilmesinin güç veya imkansız olduğu dikkate alındığında, işlemlerin uygulanması hâlinde telafisi güç zararların doğacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemlerin uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca teminat alınmaksızın **yürütmenin durdurulmasına**, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **7 (yedi) gün** içinde **İzmir Bölge İdare Mahkemesine itiraz yolu açık olmak üzere**, 16/09/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

